

Jaderný odpad?

Děkujeme, nechceme.

CALLA

Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic

číslo 2 / 2004

Memorandum o porozumění proti vůli občanů?

Ve středu 29. září došlo v Jihlavě k prolomení dosavadního celkem jednoznačného negativního postoje starostů všech lokalit proti snahám SÚRAO hledat v katastrech jejich obcí hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva. Starostové Batelova (Miroslav Mert), Dolní Cerekve (Zdeněk Jirsa), Milíčova (Vladimír Šlechta) a Cejle (František Němec) z lokality Rohozná spolu se SÚRAO podepsali vzájemné Memorandum o porozumění. V něm souhlasí s průzkumnými a informačními aktivitami státu na území obcí. Budou i nápomocni diskusi s občany a umožní rovněž zřídit další informační střediska SÚRAO. Výměnou zejména za příslib rozvojového programu pro region, který připravuje Ministerstvo průmyslu a obchodu ruku v ruce se SÚRAO. Podmínky tzv. motivačního programu mají být příští rok projednány vládou, předpokládaná podpora by ale měla obcím jít až po roce 2009 v závislosti na schválení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry (dle geologického zákona). Celý text přijatého memoranda je přetištěn na str. II.

Kam taková výměna souhlasu za peníze může vést, dokazuje nejlépe aktuální případ obce Temelín. Zde investor plánovaného skladu vyhořelého paliva v areálu Jaderné elektrárny Temelín, firma ČEZ, rozdělila miliony korun obcím za jejich předběžný souhlas se stavbou a slíbila další. Celkem až 50 milionů korun, z toho obci Temelín více než 20 milionů. Občanům Temelína se navyšování jaderného rizika nelíbí a sesbírali zákonem požadovaný počet podpisů pod požadavek na vyhlášení místního referenda o stavbě skladu. To však zastupitelé v čele se starostou, vyděšení představou ztráty peněžní injekce, zcela v rozporu se zákonem, odmítli vyhlásit. Nyní tedy o vyhlášení referenda rozhodne soud (viz speciální článek na str. V).

Podepsání Memoranda o porozumění v Jihlavě mnohé obyvatele zmíněných obcí zaskočilo. Bylo totiž připravováno za zády občanů bez patřičné veřejné diskuse. V Batelově s ním starosta neseznámil ani zastupitelstvo, s čímž se velká část zastupitelů nehodlá smířit. V Dolní Cerekvi o memorandu zastupitelé z podnětu veřejnosti bouřlivě jednali a jeho podpis prošel většinou jediného hlasu. Nicméně petici proti memorandu během září a října podepsala polovina obyvatel Dolní Cerekve. Starosta sice tvrdil, že memorandum nepodepíše, pokud do něj nebude doplněn příslib celostátního referenda o budoucnosti jaderné energetiky a nakládání s vyhořelým jaderným palivem (viz článek na str. VII), ale nakonec se nic takového v memorandu neobjevilo. Na rozdíl od podpisu pana Jirsy. Původně měl memorandum podepsat i starosta obce Rohozná František Venkrbec. Avšak většina obyvatel se jen několik dní před podpisem, kdy se o chystané věci dozvěděla, velmi razantně postavila proti, sepsala petici, uspořádala veřejné projednání a starosta musel od podpisu ustoupit. SÚRAO však narychlo, k překvapení místních, našlo náhradou starostu obce Cejle. Přitom jak starosta Cejle, tak starosta Rohozné podepsali před rokem výzvu více než čtyřiceti obcí regionu na vyřazení z průzkumů.

Řešením stávající situace, kdy si občané myslí, že starostové nehájí jejich zájmy, by mohla být místní referenda, která by zavázala zastupitelstva i starosty k respektování výsledku. Potvrzuje se, že přestávku v přerušování průzkumů stát využije k tlaku na změnu názoru obcí a nikoliv k nápravě legislativy a k hledání jiných řešení. V návrhu plánu činnosti SÚRAO pro další roky je to právě lokalita Rohozná, která bude upřednostňována při propagandě, výletech do zahraničí a rozvíjení „modelového příkladu spolupráce“. Memorandum je po zřízení informačního střediska v Rohozné pouze prologem dalších kroků. A SÚRAO by ráda podepsala podobné memorandum i v dalších obcích a lokalitách.

Hradišťan hrál pro Jistebnicko, proti úložišti

5. září předvedla v rekreačním středisku Růžená u Chyšek skupina Hradišťan své muzikantské umění. Koncert byl zároveň protestem proti úložišti radioaktivních odpadů v kraji (více na str. VI)

foto: Olga Černá

Edvard Sequens, Sdružení Calla

Memorandum o porozumění

Obec Batelov zastoupená starostou obce panem Miroslavem Mertem

Obec Cejle zastoupená starostou obce panem Františkem Němcem

Obec Do1n1 Cerekev zastoupená starostou obce panem Zdeňkem Jirsou

Obec Milíčov zastoupená starostou obce panem Vladimírem Šlechtou

Stát Česká republika
Správa úložišť radioaktivních odpadů
zastoupená ředitelem
Ing. Vítězslavem Dudou, MBA

se vzájemně dohodly na následujícím:

Níže podepsané obce:

- berou na vědomí, že stát na sebe převzal odpovědnost za konečné a trvalé bezpečné zneškodnění radioaktivních odpadů,
- uvědomují si, že pro konečné zneškodnění vysokoaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva jejich uložením v hlubinném úložišti mohou v jejich katastrálních územích existovat vhodné geologické podmínky,
- chápou, že stát veden snahou uspokojivě řešit problematiku ukládání vysoceaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva chce hledat možnosti umístění hlubinného úložiště i v katastrálních územích těchto obcí či v jejich blízkosti,
- jsou ochotny v přiměřeném rozsahu diskutovat možnosti a varianty řešení hlubinného úložiště v dotčené oblasti a umožnit tak vytvořit státu modelový postup pro řešení této otázky,
- jsou ochotny diskutovat tuto problematiku s občany a umožnit státu informovat a prezentovat občanům způsob případného řešení budoucího hlubinného úložiště, včetně jeho výstavby, provozu, uzavření a prokázání dlouhodobé bezpečnosti,
- jsou ochotny spolupracovat při vytváření podmínek pro co nejširší informovanost svých občanů, ku př. při zřizování informačního centra a dalších forem popularizace obvyklých či připravovaných řešení,

- ponechávají si své právo odmítnout případnou budoucí realizaci takovéto stavby na svém katastrálním území
- požadují poskytování zjištěných dat v dohodnutém rozsahu pro oponentní expertizy včetně finančního krytí jejich zpracování,
- ponechávají si právo vyhlášení místních referend k problematice jaderné energetiky, likvidaci vysokoaktivních odpadů a vyhořelého jaderného paliva a možnosti umístění hlubinného úložiště na svých katastrálních územích

Stát ČR – Správa úložišť radioaktivních odpadů:

- bude při zkoumání možnosti umístění, výstavby a provozu hlubinného úložiště v dané lokalitě hledat řešení maximálně respektující zájmy obcí,
- bude průběžně informovat obce a občany prostřednictvím informačních kanceláří o postupu a možnostech řešení budoucí výstavby hlubinného úložiště,
- bude pro zájemce zajišťovat exkurze na vybraná jaderná zařízení doma či v zahraničí,
- bude prostřednictvím svých zaměstnanců kdykoliv k dispozici k osobní účasti a vystoupení na jednáních zastupitelstev obcí
- bude poskytovat informační materiály týkající se dané problematiky,
- bude hledat ve spolupráci s obcemi podmínky a možnosti realizace doprovodného rozvojového programu pro daný mikroregion,
- bude vždy usilovat, aby při modelovém projektování umístění hlubinného úložiště byla v maximální míře uplatňována hlediska ochrany přírody a krajiny, bez nežádoucího narušení stávajícího životního prostředí.

podepsáni:

– starostové obcí Batelov, Cejle, Dolní Cerekev, Milíčov,
– ředitel SÚRAO

Útlum vyhledávacích prací? Pět procent.

Z rozpočtu SÚRAO na rok 2005 vyplývá, že omezitelnost vůči slibům této instituce i úřadu, kterému podléhá, tedy Ministerstva průmyslu a obchodu, je stále na místě. Při porovnání položek rozpočtu na následující rok s položkami rozpočtu letošního (kdy průzkumné práce běžely a dosud běží naplno podle původního harmonogramu) nelze pochybovat, že útlum prací na vyhledávání hlubinného úložiště v České republice bude v příštím roce spíše „tak řečený“ než skutečný.

Program vývoje hlubinného úložiště tvoří jeden ze čtyř dílčích oddílů celkového rozpočtu SÚRAO (dalšími jsou „administrativně-správní činnosti“, „provoz úložiště nízkoradioaktivních odpadů v Dukovanech“ a „provoz úložišť nízkoradioaktivních odpadů Richard a Bratrství“). Vývoj HÚ je oddílem daleko největším (tvoří přes 40 % rozpočtu). Zároveň je jediným, jehož rozpočet se v příštím roce sníží. Toto snížení lze však nazývat „útlumem“ jen s velkou nadsázkou. Oproti letošním 42,2 milionům Kč přidělí stát v roce 2005 na vývoj hlubinného úložiště 40,2 milionů Kč – to znamená snížení výdajů o méně než 5 %. Více než tři čtvrtiny z těchto 40 milionů mají podle podrobnějšího rozpisu položek i v příštím roce tvořit „výzkumné a projektové

práce pro lokalizaci HÚ“ (15,0 mil.) a „výzkumné a projektové práce pro technologie HÚ“ (15,3 mil.). Část výdajů (3 miliony) byla oproti loňsku převedena na výzkum a vývoj tzv. transmutačních technologií (pro rok 2005 celkem 7 mil.). Zbývající výdaje v oddílu „vývoj HÚ“ mají tvořit např. náklady na zprovoznění a vybavení informačních kanceláří v lokalitách či náklady na zajištění zahraniční exkurze pro zastupitele a obyvatele dotčených lokalit.

Z rozpočtu SÚRAO na příští rok lze už nyní usoudit, že navzdory slibům o přerušení prací a proklamacím o přehodnocení přístupu k problematice nakládání s vysoceaktivními odpady státní úřady v příštích letech ve skutečnosti nehodlají podnikat žádné konkrétní kroky – snad s výjimkou nových technik přesvědčování obcí ke spolupráci. Takto si však důvěru dotčených obyvatel nezískají a domnívám se, že z dlouhodobého hlediska opět směřují do slepé uličky. Smysluplnou a potenciálně přijatelnou cestou je totiž v dané situaci pouze zahájení důkladné a otevřené celonárodní veřejné diskuse o řešení problematiky vyhořelého paliva a potažmo i budoucnosti jaderné energetiky na našem území.

Libor Matoušek, Hnutí DUHA

Výzva starostů a zástupců občanských iniciativ k problematice vyhledávání hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů

V Lodhěřově dne 14. června 2004

My, níže podepsaní zástupci občanských iniciativ a starostové z lokalit, ve kterých jsou zkoumány možnosti umístění trvalého hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů vítáme pozastavení geologických prací pro vyhledávání úložiště do roku 2009, o němž v uplynulých dnech rozhodla česká vláda. Tato přestávka musí být smysluplně využita a proto se obracíme na zodpovědné orgány České republiky s následující výzvou:

- Změňte zákony! Zejména je nutné napravit tzv. atomový zákon (zákon č. 18/1997 Sb.). Obce i veřejnost, v jejichž katastrálním území má být umístěno jaderné zařízení (např. úložiště vyhořelého jaderného paliva), nemají možnost o takových záměrech účinně spolurozhodovat. Případná realizace úložiště bude mít vliv na celý region a dotkne se všech jeho obyvatel. Na rozdíl od některých zemí EU se oficiální souhlas obce nepovažuje za nezbytný zákonný předpoklad pro umístění jaderného zařízení. Novela atomového zákona, která toto řeší, je připravena, ale její projednání senátoři odročili na jaro 2005. Přijměte ji!
- Budte obcím partnery! Vyhledávání úložiště neprobíhá dostatečně průhledně, obce nejsou pro stát partnery a Správa úložišť radioaktivních odpadů jedná často v rozporu se sliby danými starostům v jednotlivých lokalitách. Příkladem takového jednání je i plánované dokončení geologických výzkumných prací v lokalitách ve druhé polovině letošního roku. Je zapotřebí přejít od jednostranného přesvědčování a placení specializovaných komunikačních agentur k partnerskému jednání rovného s rovným.
- Hledejte i jiná řešení, co s jaderným odpadem! Trvalé hlubinné ukládání v České republice nemusí být jedinou alternativou. Přehodnoťte nynější koncepci nakládání s radioaktivními odpady. Vyvíňte větší politické úsilí při hledání možností společného evropského řešení tohoto palčivého problému.
- Nezvyšujte množství vysoceradioaktivních odpadů! Především jde o vyhořelé palivo z jaderných reaktorů. Dokud nebude nalezeno definitivní a reálné řešení, je jeho další produkce hazardem a znamená další zásadní zhoršování již tak velmi obtížně řešitelné situace s existujícími radioaktivními odpady. Úvahy o výstavbě nových jaderných bloků jsou za této situace vysoce nezodpovědné.

Uvědomujeme si, že problém vyhořelého jaderného paliva nemůžeme přesouvat na naše potomky. Nelíbí se nám ale, jakým způsobem a za jakých podmínek je u nás hledáno hlubinné úložiště. Pokud zůstane přístup zodpovědných státních orgánů nezměněný, za pět let po přerušení průzkumů se opět vrátíme do slepé uličky. Nepromarněme tedy příležitost k nápravě!

podepsání:

Obec Lodhěřov – Jiří Dvořák; Obec Deštná – Vilma Szutová; Obec Nadějkov – Zdeněk Černý; Obec Blatno – Václav Beneš; Obec Pačejov – František Kába; Město Jindřichův Hradec – Václav Königsmark; Občanské sdružení Zdravý domov vysočina – Jiří Horák, Pavla Dusová, Karel Bernát; Občanské sdružení Bezjaderná vysočina – Zdeněk Nadrchal, Čestmír Vitner; Občanské sdružení Severočeský ocelot – Lucie Benešová; Občanské sdružení Zachovalý kraj – Hana Zemanová; Občanské sdružení Jaderný odpad? Děkujeme, nechceme – Michael Kopřiva; CALLA – Sdružení pro záchranu prostředí – Edvard Sequens; Hnutí DUHA – Libor Matoušek; Sdružení Jihočeské matky – Dana Kuchtová; Občanská iniciativa pro životní prostředí – Pavel Vlček; Greenpeace ČR – Hana Gabrielová

Výzva z Lodhěřova a reakce politiků

Představitelé obcí a místních občanských sdružení ze všech šesti lokalit ohrožených hledáním trvalého hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů společně s nevládními ekologickými sdruženími se 14. června sešli v jihočeském Lodhěřově. Z pozvaných politiků přijeli diskutovat senátorka Jitka Seitlová, která hájí zájmy veřejnosti v Radě Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO), senátor Milan Štěch, pod jehož volební obvod spadá právě lokalita Lodhěřov a rovněž poslanec Jan Mládek, v jehož volebním obvodu je druhá z jihočeských lokalit Božejovice-Vlkovice. (více informací o setkání v článku J. Dvořáka na str. IV)

Smyslem setkání bylo nejen si vyměnit zkušenosti z posledních měsíců, ale zejména se poradit, co je možné a účelné dělat v nadcházejícím období, kdy budou přerušeny geologické práce v lokalitách. Závěrem setkání byla přijata výzva určená premiérovi Špidlovi, ministrům Urbanovi a Ambrozkovi, Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu a SÚRAO.

Na výzvu zareagovali místopředseda poslanecké sněmovny Jan Kasal (KDU-ČSL), předsedkyně petičního výboru Poslanecké sněmovny Zuzka Rujbrová (KSČM), předseda sněmovního podvýboru pro ochranu životního prostředí a krajiny Josef Vícha (KDU-ČSL), předsedové senátních klubů ODS Jiří Liška, Nezávislých Helena Rögnerová, místopředseda Senátu Jan Ruml (US), ředitel sekretariátu předsedy Senátu Milan Kupka a náměstek ministra průmyslu a obchodu Martin Pecina. Řada dalších si čas na byť i formální odpověď nenašla, což je poněkud smutný obrázek. Zodpovědným politikům bude třeba naše požadavky stále připomínat. A odkazovat se na věty, jako napsal Josef Vícha: „...Samozřejmě ale souhlasím s tím, že s dotčenými obcemi musí být uspokojivým způsobem projednána případná realizace výstavby a že by jejich nesouhlas měl být respektován. Věřím, že Senát novelu zákona nakonec schválí...“

Edvard Sequens, Sdružení Calla

LOKALITY, KTERÉ NECHTĚJÍ HOSTIT RADIOAKTIVNÍ DĚDICTVÍ

Vážení přátelé, členové samospráv, občanských sdružení a všichni ostatní obyvatelé, kteří nesouhlasíte s tím, aby se ve vašem okolí v budoucnosti budovalo úložiště vysoce radioaktivního odpadu z celé České republiky:

Tento zpravodaj, a zejména tato stránka jsou určeny k tomu, abyste v nich pravidelně mohli vyjadřovat své stanovisko k záměrům úložiště a podělit se o informace

o vašem území, o tom, proč považujete za nevhodné, aby se odpad ukládal právě u vás, a zejména o aktivitách, které jste podnikli nebo hodláte podniknout pro to, abyste vaši oblast před radioaktivními odpady uhájili.

Chceme dát vašim příspěvkům prostor, aby nebylo pro zastánce úložiště snadné přehlížet hlasy oponentů. Příspěvky uvítáme na adrese, uvedené v tiráži zpravodaje na zadní straně.

Pětileté přerušení – vstřícný krok nebo taktický manévr?

(příspěvek do Listů Jindřichohradecka a zpravodaje „Jaderný odpad? Děkujeme, nechceme.“)

Vážení čtenáři,

jistě víte, že vláda na svém jednání dne 2. 6. 2004 pozastavila veškeré průzkumné iniciativy v šesti lokalitách v ČR, které byly vytipovány pro vybudování hlubinného úložiště radioaktivního odpadu. Iniciativy jsou pozastaveny na 5 let s tím, že se letos dokončí některé, již uhrazené práce, což znamená různá měření a jiné činnosti, které by neměly mít povahu mechanických zásahů do konkrétních pozemků.

Ti z vás, kteří bydlí ve vytipované lokalitě si možná oddechnou a řeknou: „No vida, už je to za námi. Kdo ví, co bude za pět let“. Ale bylo by chybou začít takto uvažovat. Po zkušenostech čtyř let boje s velmi silným a bohatým soupeřem, jakým je úřad SÚRAO, se naopak domnívám, že nadcházejících pět let bude ta nejsložitější doba, která nás, dotčené obce, čeká. Rád bych se mýlil, ale jako člověk, který nežije v této zemi první rok se obávám, že to bude trochu jinak.

Uvažujte, prosím, se mnou:

- za pět let zapomeneme, že nám kdosi ublížil nebo zloba, kterou jsme kdysi v sobě měli, není taková jako bývala a jsme schopni i odpustit
- za pět let již neprožíváme tak emotivně dobu, kdy jsme v referendu vyjádřili svůj zásadní odpor ke stavbě úložiště
- za pět let přijdou noví zastupitelé, kteří nemusí mít k vybudování úložiště vyhraněný, odmítavý postoj atd.,

Jedná se o promyšlený marketingový tah ze strany SÚRAO, která právě těchto pět let může využít sice k nenásilnému, ale o to intenzivnějším tlaku na obyvatele dotčených obcí, včetně jejich zastupitelů. Obyvatelům bude dokola sdělováno, jak je vše bezpečné, výhodné, že bude práce a peníze. Ano, bude práce, ale ne pro místní obyvatele, ale pro firmy, které zakázku dostanou. Zastupitelé budou zvaní na různé exkurze, kde jim věnují čepici s logem a neustále budou zdůrazňovat, jaká je to šance pro jejich obce, jak přijdou do obcí peníze apod. Ano, jistá částka do obce přijde, ale ta nemůže v žádném případě nahradit rizika, bezpečnost obyvatel, jakož i velký zásah do krajiny. Nedovedu si vysvětlit, kde se bere jistota o kvalitě a spolehlivosti této stavby, když nikde na světě není úložiště tohoto typu v provozu.

Vážení čtenáři, jak praví přísloví – stokrát opakovaná lež se může stát pravdou. Nedejte se zmást a nedejte na krásná, vstřícná slova. Skutečnost je opravdu jiná. Pevně věřím, že se těmto tlakům umíte ubránit a zejména vaší zásluhou, zásluhou obyvatel dotčených lokalit, bude i za 5 let v roce 2009 postoj nás všech v našich obcích stejný a nezlomný.

V opačném případě se připravme na akci, která nemá obdoby a která nám z našich lokalit vezme klid, bezpečí, pohodu i značný kus krajiny a přinese nikdy nekončící rizi-

ko katastrofy, jejíž rozsah a škodu si nikdo z nás nedovede představit.

Uvědomme si, že pod našimi obydlími bude uloženo na rozloze nejméně 190 ha (10 českobudějovických náměstí), v hloubce 600–1000 m řádově 7 až 9 tisíc tun radioaktivního odpadu s poločasem rozpadu až 150 000 let i více. V případě ekologické havárie si pak můžeme zazpívat „Sbohem buď, ty Jihočeský kraji“, což by si určitě nikdo nepřál. Mějte to prosím, stále na paměti.

Z těchto důvodů jsme připravili jednání všech dotčených obcí, které se konalo 14. června v Lodhěřově. Přijeli zástupci všech lokalit, ať už starostové jednotlivých obcí nebo předsedové a členové občanských sdružení. Pozváni byli i senátoři a poslanci, kteří zastupují Jihočeský kraj. Velice jsme přivítali, že si na toto jednání našla čas i paní senátorka Seitlová, která je předkladatelkou novely atomového zákona v senátu a též členkou dozorčí rady SÚRAO. Pozvání obdržel i krajský hejtman pan Zahradník, který se však pro časové zaneprázdnění omluvil. Jelikož toto jednání bylo pořádáno ve spolupráci se sdruženími CALLA, Hnutí DUHA a Jihočeské matky, byli přítomni i zástupci těchto sdružení.

Jednání, které trvalo celé odpoledne, bylo velmi zajímavé. Seznámili jsme se navzájem s kroky, které byly, jsou a budou podnikány v jednotlivých lokalitách a zejména si stanovili další postup na příští období. V lokalitě „Klenovský masív“ budeme i v době přerušení prací informovat občany a to minimálně 1× ročně. Na tato jednání budeme zvat fundované hosty, kteří se zabývají problémy spojenými s úložišti.

Cílem jednání bylo přijetí výzvy adresované premiéru vlády ČR, vládě ČR, MPaO, MŽP, SÚRAO, Parlamentu ČR a Senátu. V této výzvě se zejména hovoří o nutnosti přijmout novelu atomového zákona, aby dával dotčeným obcím právo jednak být účastníkem řízení ihned od samého začátku a zejména vyjádřit svůj postoj, zda úložiště ano, či ne a když ne, tak s konečnou platností.

Dále v této výzvě požadujeme, aby příslušné orgány braly obce při jednání jako rovnoprávné partnery. SÚRAO jedná velmi často v rozporu se sliby danými starostům v jednotlivých lokalitách. Vybízíme vládu a SÚRAO k přehodnocení současné koncepce nakládání s radioaktivními odpady.

Přijatá výzva pojednává i o úkolu nezvyšovat množství vysoce radioaktivních odpadů. To se týká zejména nezahajovat další rozšiřování stávajícího počtu jaderných reaktorů.

Jsem přesvědčen, že toto jednání splnilo svůj cíl a i do budoucna budeme v podobných akcích pokračovat.

Jiří Dvořák, starosta obce Lodhěřov

Sklad vyhořelého paliva v areálu jaderné elektrárny Temelín

S provozem jaderných elektráren je spojena i produkce vyhořelého jaderného paliva. Provozovatelé těchto zařízení jsou nyní postaveni před otázkou, jak problém s vyhořelým jaderným palivem vyřešit. Schválená koncepce nakládání s vyhořelým jaderným palivem v ČR počítá s jeho ukládáním v areálech stávajících jaderných elektráren (Temelín a Dukovany), do doby, než bude nalezeno místo pro trvalé uložení.

S umístěním, resp. rozšířením skladu pro vyhořelé jaderné palivo v areálu jaderné elektrárny Dukovany neměl provozovatel, s ohledem na odpor místních obyvatel, téměř žádné problémy. Ukazuje se však, že v Temelíně nebude situace zdaleka tak jednoduchá.

Sdružení Jihočeské matky rozeslalo začátkem května letošního roku formou letáku obyvatelům obce Temelín informaci o zamýšlené výstavbě skladu vyhořelého jaderného paliva v areálu jaderné elektrárny Temelín. Ačkoli starosta obce a zastupitelé o výstavbě skladu již jednali s provozovatelem JETE a v podstatě přislíbili svůj souhlas se stavbou, občané Temelína a okolních obcí o této plánované aktivitě neměli téměř žádné informace. Díky informacím našeho sdružení se místní občané rozhodli iniciovat konání místního referenda, ve kterém by měli rozhodnout o tom, zda sklad v areálu JETE chtějí či nikoli. Byl sestaven přípravný výbor, který o této aktivitě 20. května informoval členy zastupitelstva obce Temelín. K tomu, aby referendum bylo vyhlášeno, bylo nutno shromáždit dostatečný počet podpisů oprávněných voličů,

což se podařilo. Petiční archy a žádost o konání referenda byly předány starostovi obce 29. června.

23. září na svém zasedání zastupitelstvo obce Temelín rozhodlo, že se referendum konat nebude. Své zamítavé stanovisko odůvodnili zastupitelé tím, že z právního hlediska jsou otázky špatně formulovány. Zavazují totiž zastupitele v případě, že by obyvatelé vyslovili nesouhlas s výstavbou skladu, k tomu, aby podnikli veškeré kroky k zabránění jeho výstavby. To je, podle členů zastupitelstva, v rozporu se zákonem o obcích. Zastupitelé se dále domnívají, že je nezodpovědné vyhořelé jaderné palivo vyprodukované v JETE transportovat jinam a přenášet tak zodpovědnost za vyřešení tohoto problému na někoho jiného.

Přípravný výbor se obrátil s žalobou na krajský soud, který by měl do dvaceti dnů rozhodnout o tom, zda bylo rozhodnutí místního zastupitelstva v Temelíně správné či nikoli. V případě, že by soud rozhodl, že rozhodnutí zastupitelstva bylo chybné, muselo by se referendum vyhlásit (aby byl jeho výsledek platný, musí se ho zúčastnit minimálně 50 % oprávněných voličů obce Temelín).

Kromě toho by se přípravný výbor dále domáhal spravedlnosti cestou trestního oznámení na zastupitele za maření přípravy a průběh voleb či referenda. Za tento delikt může soud udělit až tři roky vězení. Zastupitelům Temelína by dále hrozilo zproštění funkce a Temelínu mimořádné komunální volby.

Monika Wittingerová, Sdružení Jihočeské matky

Mise WATRP aneb SÚRAO pod dohledem zahraničních expertů

Na žádost Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB) z prosince 2003 sestavila Mezinárodní agentura pro atomovou energii (MAAE) tým čtyř expertů z Finska, Francie, Německa a Švýcarska, aby posoudili program vývoje hlubinného geologického úložiště v České republice, vypracovaný Správou úložišť radioaktivních odpadů. Posouzení proběhlo v rámci programu MAAE, nazvaného Program hodnocení a technického posouzení zacházení s odpady (zkratka WATRP). Na žádost členského státu nebo organizace z členského státu se MAAE zavazuje svolat mezinárodní panel expertů k vypracování takového odborného posouzení v souladu s podmínkami stanovenými členským státem nebo organizací jako žadatelem.

Rozsah hodnocení českého programu zahrnoval posouzení, zda vývojové činnosti byly provedeny a naplánovány optimálně, hospodárně a efektivně. Naopak v zadání nebylo požadováno posouzení nebo rady týkající se vhodnosti šesti potenciálních lokalit předem vybraných pro hlubinné geologické úložiště.

Tým nejprve posoudil podkladový materiál od SÚRAO. V květnu 2004 se pak sešel v Praze s pracovníky SÚRAO, členy Rady SÚRAO, subdodavateli a dalšími zainteresovanými stranami jako SÚJB a starostové měst z blízkosti úložišť nízkého a středněaktivního odpadu. Na tomto setkání byly diskutovány nedořešené problémy a otázky kladené týmem.

Diskusní setkání s veřejností se zúčastnili i zástupci nevládních organizací Severočeský ocelot, Greenpeace a Hnutí DUHA. Členové týmu na něm však nesdělili o moc víc než předběžnou pochvalu SÚRAO za dodržování doporučení předchozí expertní mise z roku 1993 a za odbornost práce

s tím, že na konkrétní výsledky mise současné je ještě brzy. Projevili však ochotu vyslechnout názory a případné výhrady ze strany účastníků setkání.

Po zmínění dílčích výhrad k práci SÚRAO se debata stočila na problematiku bezpečnosti hlubinných úložišť. Experti byli dotázáni na to, proč dosud úložiště nikde nefunguje, jaká je situace v jejich zemích a jaké je upřednostňované řešení. I přes zjevnou snahu expertů působit na veřejnosti pokud možno jednotně, se záhy zřetelně ukázalo, že mezi nimi, resp. jednotlivými zeměmi, panují rozdílné názory. Experti museli nakonec přiznat, že řada otázek prostě není zodpovězena a shoda nepanuje ani v tak zásadních věcech jako je otázka trvalého utěsnění (kvůli vyšší odolnosti a bezpečnosti) či neutěsnění (kvůli možnosti budoucího vyjmutí) úložiště po uložení odpadů.

Sporné otázky z diskuse se však v závěrech z mise neobjevily, neboť tato témata neodpovídala zadání mise. Závěry zveřejnila SÚRAO na svých internetových stránkách a jsou pro ni poměrně lichtivé. To však nic nemění na faktu, že mise MAAE (tedy agentury, která má za cíl podporu a propagaci jaderné energetiky ve světě) vedle poměrně všeobecných procesních doporučení, měla spíše symbolicky vyjádřit podporu instituci, která má na starosti nelehký úkol hledat řešení, jak naložit s radioaktivním dědictvím. Symbolickou podporu práci SÚRAO mise nejspíš splnila, ideální řešení nakládání s českými odpady však samozřejmě nenašla. Ostatně, šlo o odborníky poměrně znalé složitosti celé problematiky, a snad právě proto si tak smělý cíl ani na počátku sami nekladli.

Libor Matoušek, Hnutí DUHA

Zprávy z lokalit

Hradišťan v Růžené

V neděli 5. září pořádaly obce Chyšky, Zhoř, Nadějkov, sdružení Zachovalý kraj a Římskokatolická farnost v Chyškách v rekreačním středisku Růžená koncert skupiny Hradišťan. Kromě příležitosti poslechnout si krásnou muziku – moravské lidovky, renesanční písně, zhudebněné verše Jana Skácela i dalších básníků – byl koncert i protestem proti úložišti radioaktivních odpadů. V úvodním slově to připomněla paní Hana Zemanová z Chyšek, radní Zachovalého kraje, pan Edvard Sequens z jihočeského ekologického sdružení Calla a poradce ministra životního prostředí, pan Dalibor Stráský. Počasí nám přálo, takže do Růžené se sjelo téměř pět stovek posluchačů. Věříme, že byli spokojeni a děkujeme za jejich podporu!

Za organizaci koncertu patří hlavní dík Miroslavu Maksovi, Haně Zemanové a především P. Jakubu Berkovi, Václavu Kašparovi a dalším farníkům z Chyšek, za sponzorské dary Miroslavu Topinkovi z Růžené, Stanislavu Kázeckému, náměstkovi hejtmana Jihočeského kraje MUDr. Vladimíru Pavelkovi, obci Přeštěnice, obci Kovářov, městu Milevsko a ZD Chyšky, a za propagaci Věře Červenkové z Milevských novin.

Olga Černá, o. s. Zachovalý kraj

Barevný podzim v Cejli

Tak se jmenovala akce, kterou díky grantu z Nadace Partnerství uspořádalo občanské sdružení Bezjaderná vysočina dne 10. října 2004 v kulturním zařízení obce Cejle. Sdružení pozvalo rodiče s dětmi, aby si přišli vyzkoušet malování na hedvábí či na sklo, drátkování kamínků, ochutnat zdravou stravu, poslechnout hudební skupinu Draga banda či prohlédnout krásné fotografie ing. M. Slavingera. Velkým kladem byl neformální volný průběh nedělního odpoledne. Alespoň na chvíli jsme organizovali, co bychom opravdu chtěli. A děti to opravdu bavilo.

Akce byla uspořádána ve spolupráci s obcí Cejle, která na základě dohody s panem starostou Němcem laskavě poskytla bezplatně kulturní zařízení. Tímto bychom chtěli obci Cejle a panu starostovi poděkovat.

V zájmu pravdivého vyličení našich pocitů je nutno dodat, že ačkoli zdravá strava byla skutečně lahodná, hořkost ze zklamání nad jednáním pana starosty před necelými dvěma týdny jsme stále cítili.

Ing. Čestmír Vitner, občanské sdružení Bezjaderná vysočina

Budišov

Občanské sdružení Zdravý domov Vysočina uspořádalo v sobotu 23. října slavnost, nazvanou „Položení základního kamene k bezjaderné budoucnosti“. Dopoledne se účastníci vydali likvidovat pozůstatky nepovolené skládky na Zrádném kopci. Ve 14 hodin byl potom na vyklizeném místě vysazen pamětní strom. Účastníci si také mohli vyzkoušet sestavení mandaly z přírodních materiálů, bubnování a další společné aktivity.

Pokračováním slavnosti potom bylo nedělní divadelní představení v sále budišovské základní školy. Brněnský duchovní

Miroslav Částek vystoupil s adaptovaným předčítáním knihy Jeana Giona „Muž, který sázel stromy“.

-jh, red-

Pačejov

Občanské sdružení „Jaderný odpad – děkujeme, nechceme!“ se sídlem v Pačejově iniciovalo a velkou měrou se podílelo v I. pololetí tohoto roku spolu s obcí Pačejov na uspořádání místního referenda, kde se občané jednoznačně vyjádřili, že jaderný odpad v okolí svých domovů nechtějí a dali zastupitelům obce Pačejov mandát, aby všemi dostupnými prostředky čelili snahám SÚRAO v plánování a výstavbě hlubinného úložiště v lokalitě Pačejov – nádraží v Plzeňském kraji.

Ve stejný den jako v Pačejově proběhlo místní referendum i v obcích Maňovice a Olšany, kde rovněž členové našeho sdružení vykonali obrovský kus práce a odměnou jim byla jednoznačná odpověď občanů, kteří vyjádřili jasné NE jadernému odpadu v Pošumaví.

V sobotu 21. srpna naše sdružení uspořádalo turistickou a cykloturistickou akci krajem ohroženým výstavbou hlubinného úložiště, která byla zároveň vzpomínkovou akcí a memoriálem našeho čestného předsedy, zakladatele a bojovníka proti umístění jaderného odpadu v Pošumaví, herce divadla J. Grossmana pana Miloslava Šimka.

Na protest proti vybudování úložiště se akce zúčastnilo 110 cyklistů, kteří ve dvou trasách podle sportovní náročnosti měli možnost ze sedla kol poznat krásu kraje, kam SÚRAO zamýšlí uložit jaderný odpad. Pěší túru z Pačejova do Maňovic a zpět si zvolilo jako formu protestu kolem 50 dospělých a dětí.

V cíli čekalo účastníky akce občerstvení v kulturním domě a program byl zakončen posezením ve společnosti country kapely Nektar Boys, která do půlnoci zdarma na podporu protestu zpřijemňovala zábavu. U mnohých stolů se diskutovala problematika jaderného odpadu v Čechách a našemu sdružení se podařilo i za pomoci přítomného redaktora Klatovského deníku znovu veřejnosti připomenout, že hrozí nebezpečí jeho uložení v našem kraji a že veřejnost v Pačejově je jednoznačně proti.

Dále se nám podařilo v Horažďovicích umístit poutač s výrazným heslem „Šumava bez jaderného odpadu“ na železničním mostě přes řeku Otavu. Připomíná problematiku nejen veřejnosti Horažďovic, ale všem vodákům, kteří sjíždí Otavu ze Sušice směrem na Strakonice.

V říjnu naše sdružení spolu s Hnutím DUHA oslovilo 12 politických stran, které kandidují v letošních krajských volbách, mimo jiné s otázkou jaký mají názor na budování úložiště v Plzeňském kraji a jsme zvědaví, jakou nám dají odpověď a jak se budou k dané problematice stavět, pokud uspějí ve volbách.

Naše sdružení je ve svých názorech ve shodě se zastupiteli obce Pačejov a společně i dle výsledků referenda odmítáme jakékoliv snahy SÚRAO směřující k plánování a vybudování hlubinného úložiště v lokalitě Pačejov – nádraží.

Výkonný výbor sdružení se schází pravidelně, a také na schůzích zastupitelstva obce Pačejov je problematika jaderného odpadu pozorně sledována.

František Kába, místopředseda sdružení

Referendum v Rozích

V červnu, zároveň s volbami do Evropského parlamentu, proběhlo v obci Rohy na Třebíčsku místní referendum o případném vybudování hlubinného úložiště vysoce radioaktivních odpadů (obec náleží k takzvané lokalitě Budišov). Ze 112 oprávněných voličů se jich účastnilo 73, to je 65 %. Na otázku, zda souhlasí s výstavbou úložiště, odpovědělo NE 65 hlasujících, to je 90,3 %; ANO 7 hlasujících, to je 9,7 %; jeden hlas byl neplatný. Na otázku, zda má zastupitelstvo obce výstavbě aktivně bránit, odpovědělo ANO 62 voličů, to je 86,1 %; NE 10 voličů, to je 13,9 %; jeden hlas neplatný.

Jihočeský územní plán už s úložišti nepočítá

Jihočeské krajské zastupitelstvo v polovině září schválilo zadání územního plánu Jihočeského kraje. Nadále již nebude počítat s ochranou území pro obě jihočeské potenciální lokality pro hlubinné úložiště: Lodhěřov-Pluhův Ždár a Božejovice-Vlksice. Zastupitelé tak dostali svým slibům a svému usnesení že si zde další jaderné zařízení nepřejí. Zároveň jasně deklarovali, že co se má na území kraje stavět, je i věcí jeho obyvatel.

-es-

Z tisku: Dolní Cerekev zřejmě umožní státu informovat o jaderném úložišti

JIHLAVA 22. září (ČTK) – Dolní Cerekev na Jihlavsku zřejmě podepíše se Správou úložišť radioaktivního odpadu (SÚRAO) takzvané Memorandum o porozumění. Těsnou většinou jednoho hlasu to po bouřlivé diskusi a přes nesouhlas občanů schválili místní zastupitelé. Podpisem dokumentu obce mimo jiné vyjadřují ochotu umožnit státu informovat občany o způsobu případného řešení budoucího hlubinného úložiště. Ponechávají si ale právo odmítnout budoucí realizaci takové stavby na svém území.

Obec ale memorandum podepíše jen tehdy, když jí SÚRAO umožní pořízení oponentních expertiz včetně jejich zaplacení. Požaduje také vyhlášení celostátního referenda o budoucnosti jaderné energetiky a nakládání s vyhořelým jaderným palivem. „Pokud SÚRAO tyto podmínky do návrhu memoranda nedoplní, Dolní Cerekev je nepodepíše,“ řekl dnes ČTK starosta Zdeněk Jirsa. Podle mluvčí Věry Šumberové se zatím SÚRAO s návrhem obce neseznámilo, bude se jím ale zabývat.

Memorandum podle Jirsy k ničemu nezavazuje, obec trvá na tom, že vznik hlubinného úložiště v celé lokalitě odmítá. Podle Ludmily Fučíkové ze sdružení Bezjaderná Vysočina

ale obce přijetím memoranda udělaly vstřícný krok, který přispěje k tomu, že pro hlubinné úložiště nakonec SÚRAO vybere lokalitu Rohozná.

„Když sem SÚRAO bude investovat peníze, už z lokality neodejde. V protestech budeme pokračovat, budeme organizovat petice, chceme uskutečnit místní referendum,“ řekla Fučíková.

Sdružení podle ní míní, že o výběru lokality pro hlubinné úložiště je prakticky rozhodnuto.

Šumberová ale ČTK potvrdila, že ve hře je stále všech šest lokalit. Dalším vybraným místem na Vysočině je Budišov, v úvahu připadají také Lubenec-Blatno v Ústeckém kraji, Pačejov v Plzeňském kraji, Pluhův Ždár-Lodhěřov a Božejovice-Vlksice v Jihočeském kraji.

Geologický průzkum lokalit je od letošního června odložen až do roku 2009. Hlavní a záložní lokalitu pro hlubinné úložiště musí SÚRAO vybrat do roku 2015. Úložiště by se mělo stavět od roku 2040, sloužit by mělo o 25 let později.

Memorandum by mělo být podepsáno ve středu 29. září v Jihlavě.

Jaroslav Buček, fcz

USA: soud označil limit 10 000 let pro úložiště za nedostatečný

(autor: Matthew L. Wald, New York Times, 10. července)

Sedmnáctiletá snaha americké vlády ukládat vysoce radioaktivní odpad z domácích reaktorů do útrob masivu Yucca Mountain v Nevadě utrpěla 9. července zásadní porážku. Odvolací soud ve státě District of Columbia rozhodl, že vládní normy pro ochranu obyvatel před únikem radiace z úložiště, které požadují garanci na 10 000 let, jsou v tomto případě příliš krátké. Soud však nespécifikoval novou vhodnou dobu.

Ministerstvo energetiky dosud za vývoj úložiště, kde by měl být ukládán odpad z civilních reaktorů i radioaktivní materiál z výroby jaderných zbraní, utratilo asi 9 miliard dolarů (230 miliard Kč). Úložiště je také nadějí amerického jaderného průmyslu na stavbu nových reaktorů po třiceti letech „půstu“. Nezdár v Yucca Mountain by pravděpodobně znamenal, že vysoce aktivní vyhořelé palivo bude nejméně další desítky let ponecháno v asi 68 lokalitách po celé zemi, kde jsou v provozu civilní jaderné reaktory.

Soudní řízení bylo společně zahájeno státem Nevada a sdružením, které nesouhlasí s úložištěm.

Podrobnosti a pozadí rozhodnutí soudu

Ve stostránkovém rozhodnutí tříčlenná porota naopak zamítla další argumenty proti úložišti v Yucca Mountain včetně tvrzení, že federální Kongres protiústavně prosadil projekt za všeobecného odporu obyvatel. Proti rozhodnutí je možné se odvolat, ale obě strany předpokládají, že spor se pravděpodobně přesune do Kongresu.

Rozhodnutí soudu neurčilo, po jak dlouhou dobu by vláda měla zaručit ochranu obyvatel proti úniku radioaktivity, ale cituje zprávu americké Národní akademie věd (National Academy of Sciences), která říká, že riziko úniku radioaktivity z úložiště trvá po dobu až milion let. Soud ustanovil řídit se federálním zákonem z roku 1992, který nařizuje uložení odpadu pod zemí, a vláda by se podle něj měla řídit doporučeními Národní akademie věd.

Podle vlády však Yucca Mountain nemůže vyhovět radiacním limitům natrvalo. Dokumenty samotných předkladatelů projektu ukazují, že asi 270 000 let po uložení odpadu by byl jedinec těsně za hranicí úložiště vystaven radiacní dávce 60-krát vyšší než přípouští dnešní limit. Akademie doporučila

pokračování na str. VIII

pokračování ze strany VII

stanovení normy, která by pokrývala alespoň období, kdy je radiace nejvyšší, tj. asi 300 000 let.

USA: soud označil limit 10 000 let...

Ministr energetiky Spencer Abraham řekl, že jeho ministerstvo bude spolupracovat s Agenturou ochrany přírody (EPA) a s Kongresem, aby stanovili vhodné kroky ve shodě s předpisy. Ministerstvo energetiky už v minulosti prohrálo spory u soudu. V takových případech pak často usiluje o to, aby Kongres změnil rozhodnutí pomocí novelizace zákona. A soud dokonce opravdu zmínil jako jednu z možností, že Kongres by mohl změnit zákon ve smyslu nařízení 10 000-leté normy.

Kongres určil masiv Yucca Mountain jako hlavního kandidáta na úložiště v zákoně z roku 1987. Náhradní plán neexistuje, neboť tentýž zákon vyloučil posuzování jiné lokality. V případě neotevření celostátního úložiště je řešení takové, že v místech reaktorů se budou stavět obrovské ocelovo-betonové kontejnery pro uložení odpadu. Více než deset jaderných elektráren to již učinilo a další to plánují.

Odhady, jak dlouho může úložiště v Yucca fungovat, aniž by docházelo k uvolňování radioaktivního záření, jsou založeny na několika faktorech včetně toho, jak dlouho mohou kovové kontejnery zůstat neporušené a jak dlouho bude trvat přenos radioaktivních materiálů horninovým podložím prostřednictvím podzemních vod. Vědci se shodují, že rozhodnutí soudu stanoví normu na 300 000 nebo milion let povede k přesunu pozornosti zejména směrem k posuzování charakteristik podloží.

Michael A. Bauser, náměstek generální rady Ústavu pro jadernou energii (Nuclear Energy Institute) a zároveň zástupce provozovatelů jaderných reaktorů řekl, že rozhodnutí soudu je vítězstvím pro jeho stranu, protože „schvaluje celkový proces, který vedl k doporučení a výběru Yucca Mountain“. Bauser dodal, že průmysl a vláda mohou žádat o nové přelíčení, žádat Nejvyšší soud, aby převzal případ, nebo hledat pomoc v Kongresu. Řekl, že stanovovat prognózy na dobu delší než 10 000 let je obtížné a že „nejistota se samozřejmě zvyšuje při delších časových obdobích.“

Spor o rychlost podzemních vod

Lidé okolo Bausera tvrdí, že vládní normy jsou příliš přísné. Agentura ochrany přírody stanovuje maximální povolenou radiální dávku pro lidi žijící v blízkosti úložiště Yucca a další limit pro maximální dávku, které by mohli být vystaveni skrze podzemní vody. Průmyslová skupina provozovatelů tvrdí, že pro speciální normu pro vodu nejsou žádné podklady, avšak soud nesouhlasil.

Dešťová voda prosakující skrz masiv a později pronikající do studní je v dlouhodobém horizontu nejpravděpodobnějším způsobem vystavení obyvatel radiaci. Protože odpad se časem

rozpadá a nakonec se stává neškodným, odhad rizik je založen na vypočítání rychlosti, jakou se různé radioaktivní materiály budou rozpadat a jak rychle budou prosakovat. Radioaktivní materiály se posuzují podle poločasu rozpadu, tj. doby, za kterou se rozpadne polovina přítomných jader radioaktivních prvků. Poločasy rozpadu pro izotopy případně uložené v Yucca se pohybují v řádech od desítek až po miliony let, což znalci označili jako „za hranicemi lidského dosahu“.

Rozhodnutí soudu také dává státu Nevada právo vznést námitky proti výsledkům Hodnocení dopadů na životní prostředí, vydaném Ministerstvem energetiky. Nevada protestuje proti tomu, že ministerstvo nevěnovalo dostatečnou pozornost jedné z alternativ – ponechání odpadu v areálech elektráren, tj. především v bazénech na vyhořelé palivo nebo v betonových nádobách v jejich blízkosti. Nevada chce také protestovat proti odhadům vlády o dopadech transportů vyhořelého paliva na životní prostředí.

Provoz se zřejmě odkládá

Rozhodnutí zpochybňuje už dříve z časového hlediska těžko dosažitelné plány, v nichž Ministerstvo energetiky stanovilo rok 2010 jako termín začátku přijímání odpadu do překladiště na okraji masivu Yucca. Ministerstvo a Komise pro jaderný dozor (ta má na starosti udělování licencí) připravovaly podání žádosti o licenci již v tomto roce. Komise očekávala, že začne s projednáváním příští jaro, nyní však musí čekat na výsledky práce Agentury ochrany přírody (EPA), která má nařízeno přepracování stávajících norem.

EPA tvrdí, že dosud platnou normu 10 000 let stanovila obdobným procesem jako u jiných druhů nebezpečných odpadů. Prohlašuje, že delší období vnáší nové faktory, se kterými je obtížné počítat, jako například změny klimatu, jež by mohly změnit nevadskou poušť na mnohem vlhčí území.

Již dosavadní datum pro otevření úložiště, tedy rok 2010, bylo považováno za vysoce pochybné kvůli bezprecedentní povaze a rozsahu právnických úkonů, které jsou nezbytné předtím, než Komise pro jaderný dozor vydá licenci.

9 miliard dolarů již utracených v rámci projektu Ministerstvem energetiky bylo získáno především od jaderných provozovatelů, kteří podepsali smlouvy o zaplacení ukládání odpadu. Ministerstvo nyní čelí navíc soudním procesům, které mají prošetřit miliony dolarů škody, které vzniknou v důsledku selhání snah o dokončení obchodu.

Joseph Davis, mluvčí ministerstva, řekl, že manažeři projektu Yucca zhodnotí dopad soudního rozhodnutí na další plán projektu. Provozovatelé jaderných elektráren se vyhnuli krátkodobému problému instalováním ocelovo-betonových nádob na uložení odpadu, což je řešení, které vyhovuje alespoň na několik desetiletí. Odpad z výroby jaderných zbraní, který byl zhuštěn při přípravě na uskladnění v Yucca je dnes také uložen ve formě, která může vyhovovat po několik desetiletí.

přeložila Lucie Starčevská, Sdružení Calla

Bližší informace na adresách:

